

SPIS TREŚCI

Od autorów	15
----------------------	----

ROZDZIAŁ I

Zagadnienia ogólne

I. Finanse — charakterystyka ogólna	19
1. Pojęcie i definicja finansów	19
2. Zjawiska finansowe i system finansowy	21
3. Finanse publiczne a finanse prywatne	24
4. Uwagi terminologiczne	25
5. Funkcje finansów publicznych	29
6. Nauka finansów i nauka prawa finansów publicznych	31
II. Charakterystyka prawa finansów publicznych	32
1. Od prawa skarbowego do prawa finansów publicznych	32
2. Pojęcie, zakres i struktura prawa finansów publicznych	35
3. Źródła prawa finansów publicznych	38
4. Związki prawa finansów publicznych z innymi gałęziami prawa	42
5. Finanse publiczne w Konstytucji RP	43

ROZDZIAŁ II

Regulacja prawna podstaw finansów publicznych

I. Wprowadzenie	47
II. Przedmiot regulacji prawnej i podstawowe definicje	48
III. Zasady finansów publicznych	55
1. Zasada równowagi finansów publicznych	55
2. Zasada jawności finansów publicznych	56
3. Zasada przejrzystości publicznej gospodarki finansowej	59
4. Zasada planowania publicznej działalności finansowej	60
5. Zasada ewidencjonowania operacji finansowych	61
6. Zasada sprawozdawczości finansowej	62
7. Zasada kontroli finansów publicznych	62

IV. Formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych	63
1. Uwagi ogólne	63
2. Jednostka budżetowa	64
3. Samorządowy zakład budżetowy	66
4. Agencja wykonawcza	68
5. Instytucja gospodarki budżetowej	70
6. Inne jednostki sektora finansów publicznych	73
V. Ogólne zasady gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych	74
VI. Odpowiedzialność i kontrola	75
VII. Audyt wewnętrzny	79

ROZDZIAŁ III

Budżet państwa i prawo budżetowe

I. Zagadnienia ogólne	83
1. Historyczny rozwój instytucji budżetu	83
2. Pojęcie budżetu	87
3. Rodzaje budżetów	88
4. Współczesne tendencje rozwoju budżetu — budżet zadaniowy	89
5. Wieloletni Plan Finansowy Państwa	90
6. Zasady budżetowe	92
7. Horyzont czasowy planowania budżetowego	96
8. Źródła prawa budżetowego	98
II. Instytucje materialnego prawa budżetowego	99
1. Charakter prawny budżetu	99
2. Klasyfikacja budżetowa	100
3. Dochody budżetowe	103
4. Wydatki budżetowe	104
a) Zagadnienia ogólne	104
b) Dotacje i subwencje	104
c) Świadczenia na rzecz osób fizycznych	106
d) Wydatki bieżące jednostek budżetowych	106
e) Wydatki majątkowe	106
f) Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	107
g) Wpłaty środków własnych Unii Europejskiej	107
h) Programy wieloletnie	108

5. Nadwyżka i niedobór budżetowy	108
6. Rezerwy budżetowe	110
III. Procedura budżetowa	114
1. Pojęcie i zakres procedury dotyczącej budżetu państwa	114
2. Ustalanie budżetu państwa	116
a) Przygotowanie projektu budżetu państwa	116
b) Uchwalanie ustawy budżetowej	119
c) Treść ustawy budżetowej	122
3. Wykonywanie budżetu	128
a) Pojęcie i zasady wykonywania budżetu	128
b) Wykonawcy budżetu	130
c) Zasady dysponowania środkami budżetowymi	132
d) Zmiany w budżecie w toku jego wykonywania	138
4. Kontrola wykonania budżetu	141
a) Sporządzanie sprawozdania z wykonania budżetu	141
b) Rozpatrywanie sprawozdania przez parlament	142

ROZDZIAŁ IV

Fundusze celowe w publicznej gospodarce finansowej

I. Pojęcie i podstawy prawne działania funduszy celowych	145
II. Przesłanki tworzenia funduszy celowych	146
III. Zmiany regulacji prawnej zasad funkcjonowania funduszy celowych	147
IV. Gospodarka finansowa funduszy celowych	149

ROZDZIAŁ V

Państwowy dług publiczny

I. Istota państwowego długu publicznego	153
II. Ustalanie wysokości i zarządzanie państwowym długiem publicznym	154
III. Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa	155
IV. Procedury ostrożnościowe i sanacyjne	157
V. Emisja skarbowych papierów wartościowych oraz zaciąganie kredytów	159
1. Pojęcie i rodzaje skarbowych papierów wartościowych	159
• Bony skarbowe	160
• Obligacje skarbowe	160
• Skarbowe papiery oszczędnościowe	160
2. Zasady emisji skarbowych papierów wartościowych	161

ROZDZIAŁ VI

FINANSE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH

I. Uwagi ogólne	163
II. Ubezpieczenia społeczne	164
1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych	164
2. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	164
3. Fundusz Rezerwy Demograficznej	168
4. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym	166
5. Zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne	167
6. Zasady poboru składek na ubezpieczenie społeczne	170
III. Ubezpieczenia społeczne rolników	171
IV. Ubezpieczenie zdrowotne	172

ROZDZIAŁ VII

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego

I. Zagadnienia ogólne	175
II. Gospodarka finansowa gmin	179
1. Charakterystyka ogólna	179
2. Procedura budżetowa	183
a) Uchwalanie budżetu gminy	183
b) Wykonywanie budżetu gminy	188
c) Kontrola wykonania budżetu gminy	190
3. Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego	192
4. Źródła dochodów gmin	193
a) Katalog źródeł dochodów	193
b) Charakterystyka dochodów własnych	196
c) Charakterystyka dochodów zewnętrznych	199
d) Subwencja ogólna	200
e) Dotacje	202
f) Dochody zwrotne w gospodarce finansowej gmin	204
5. Wpłaty gmin na zwiększenie subwencji	204
III. Gospodarka finansowa powiatów	206
1. Zagadnienia ogólne	206
2. Dochody powiatów	208
3. Wpłaty powiatów do budżetu państwa	210
4. Procedura budżetowa	210

IV. Gospodarka finansowa województw	211
1. Zagadnienia ogólne	211
2. Dochody województwa	214
3. Wpłaty województw do budżetu państwa	216
4. Procedura budżetowa	216
V. Kontrola i nadzór nad działalnością finansową samorządu terytorialnego	218

ROZDZIAŁ VIII

Dyscyplina finansów publicznych

I. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	223
1. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych	223
2. Zakres podmiotowy odpowiedzialności	225
3. Zasady odpowiedzialności	226
4. Kary i ich wymiar	228
II. Organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	229
III. Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	231

ROZDZIAŁ IX

Podatki i prawo podatkowe

I. Pojęcie podatku, opłaty i dopłaty	233
II. Elementy konstrukcji podatku	235
1. Zagadnienia ogólne	235
2. Podmioty podatku	236
3. Przedmiot podatku	238
4. Podstawa opodatkowania	238
5. Stawki podatkowe	239
6. Zwolnienia i ulgi podatkowe	240
7. Sposób i termin zapłaty	241
III. Struktura polskiego prawa podatkowego	242
IV. Zobowiązania podatkowe	243
1. Obowiązek i zobowiązanie podatkowe	243
2. Termin płatności podatku, zaległość podatkowa i nadpłata podatku	245
3. Wygasanie zobowiązań podatkowych	247

4. Ulgi w spłacie podatków	250
5. Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych	251
6. Prawa i obowiązki następców prawnych	252
7. Odpowiedzialność podatkowa osób trzecich	253
V. Postępowanie podatkowe	255
VI. Ewidencja podatników oraz identyfikacja podatników	256
VII. System podatków i opłat w Polsce	257
1. Podatek dochodowy od osób prawnych	257
2. Podatek dochodowy od osób fizycznych	258
3. Podatek od towarów i usług	262
4. Podatek akcyzowy	264
5. Podatek rolny	264
6. Podatek leśny	266
7. Podatek od gier	267
8. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	268
9. Podatek tonażowy	268
10. Specjalny podatek węglowodorowy	269
11. Podatek od niektórych instytucji finansowych	269
12. Podatek od sprzedaży detalicznej	270
13. Podatek od spadków i darowizn	270
14. Podatek od nieruchomości	273
15. Podatek od środków transportowych	274
16. Podatek od czynności cywilnoprawnych	274
17. Opłata targowa	276
18. Opłata miejscowa	276
19. Opłata uzdrowiskowa	277
20. Opłata reklamowa	277
21. Opłata od posiadania psów	278
22. Opłata skarbową	278
23. Inne opłaty publiczne	279
24. Dopłaty	280

ROZDZIAŁ X

Pobór podatków oraz kontrola skarbową

I. Organy podatkowe	283
II. Kontrola skarbową	285
1. Cel i zakres kontroli skarbowej	285
2. Organizacja kontroli skarbowej	287

3. Uprawnienia kontroli skarbowej	289
4. Postępowanie kontrolne	289
5. Gromadzenie informacji oraz wywiad skarbowy	291

ROZDZIAŁ XI

Cła i prawo celne

I. Zagadnienia wstępne	295
1. Pojęcie cła	295
2. Rozwój ceł w Polsce	295
3. Rodzaje ceł	297
4. Pojęcie i źródła prawa celnego	299
5. Podstawowe problemy międzynarodowego prawa celnego	302
a) Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu (GATT) i Światowa Organizacja Handlu (WTO)	302
b) Prawo celne a międzynarodowa integracja gospodarcza	304
II. Materialne prawo celne	306
1. Podstawowe pojęcia unijnego prawa celnego	306
2. Wspólna Taryfa Celna i klasyfikacja taryfowa towarów	308
3. Pochodzenie towaru	311
4. Wartość celna towaru	312
5. Procedury celne	313
6. Dług celny	316
III. Organy celne i postępowanie w sprawach celnych	317

ROZDZIAŁ XII

Bank centralny, waluta, dewizy

I. Ogólne zagadnienia bankowości	319
1. Geneza bankowości	319
2. Charakterystyka instytucji bankowej i działalności bankowej	320
3. Rodzaje banków	323
4. Źródła prawa bankowego	324
II. Narodowy Bank Polski	328
1. Pozycja prawna NBP	328
2. Organy NBP i jego organizacja wewnętrzna	330
a) Prezes NBP	331
b) Rada Polityki Pieniężnej	332
c) Zarząd NBP	333

3. Współdziałanie NBP z władzami państwowymi i innymi podmiotami	333
4. Funkcje NBP	335
a) Emisja znaków pieniężnych	335
b) Kształtowanie ilości pieniądza w obiegu (emisja pieniądza)	335
c) Wykonywanie zadań z zakresu gospodarki dewizowej	341
d) Inne funkcje NBP	341
5. Organizacja i zadania nadzoru bankowego	341
III. Waluta i prawo walutowe	344
1. Ustrój pieniężny Państwa	344
2. Kursy walut obcych	348
IV. Prawna reglamentacja obrotu dewizowego	349
1. Zagadnienia ogólne	349
2. Podstawowe pojęcia prawa dewizowego	352
a) Rezydenci i nierezydenci	352
b) Wartości dewizowe	353
c) Czynności obrotu dewizowego	355
3. Ograniczenia obrotu dewizowego	355
4. Zezwolenia dewizowe	357
5. Ograniczenia szczególne obrotu dewizowego z zagranicą	359
6. Wywóz, przywóz i przekazywanie wartości dewizowych oraz krajowych środków płatniczych	359
7. Działalność kantorowa	360

ROZDZIAŁ XIII

System finansowy Unii Europejskiej

I. Zagadnienia ogólne	363
II. Zasady budżetowe	364
1) Zasada jednolitości i rzetelności budżetowej	364
2) Zasada roczności (w Dz. Urz. UE — jednoroczności)	365
3) Zasada równowagi	365
4) Zasada jednostki rozliczeniowej	365
5) Zasada uniwersalności	365
6) Zasada szczegółowości (w Dz. Urz. UE — specyfikacji)	366
7) Zasada należytego zarządzania finansami	366
8) Zasada przejrzystości	366
III. Opracowanie budżetu	366

IV. Wykonanie budżetu	367
1. Uwagi ogólne	367
2. Podmioty działające w sferze finansów	368
3. Operacje dotyczące dochodów	369
4. Operacje dotyczące wydatków	369
V. Kontrola wykonania budżetu	371
1. Prezentacja sprawozdań	371
2. Kontrola zewnętrzna i absolutorium	372
VI. Wieloletnie plany finansowe	372
VII. Dochody własne Unii Europejskiej	373
VIII. Wydatki Unii	374